

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правової політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-84

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення рівності процесуальних прав усіх учасників судового процесу перед законом і судом (реєстр. № 9197 від 10 квітня 2023 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 10 квітня 2023 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 18 травня 2023 року (протокол № 122) проект Закону про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення рівності процесуальних прав усіх учасників судового процесу перед законом і судом (реєстр. № 9197 від 10 квітня 2023 року), поданий народними депутатами України Дирдіним М.Є., Масловим Д.В. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблений з метою забезпечення у адміністративному судочинстві рівності процесуальних прав усіх учасників судового процесу перед законом і судом.

Так, на виконання зазначеної вище мети у Законопроекті пропонується розширити вичерпний перелік ухвал, на які можуть бути подані апеляційні скарги окремо від рішення суду (частина перша статті 294 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ), а саме доповнити його ухвалою про залишення без задоволення заяви, поданої у порядку, визначеному статтею 383 цього Кодексу. У зв'язку з цим також пропонується удосконалити частину шосту статті 383 КАСУ в частині передбачення можливості оскарження в порядку статті 294 цього Кодексу ухвали суду про залишення заяви без задоволення.

На думку суб'єктів права законодавчої ініціативи, реалізація Законопроекту дасть змогу привести окремі норми КАСУ у відповідність до положень Рішення Конституційного Суду України № 2-р(П)/2023 від 01 березня 2023 року. Також прийняття зазначеного проекту сприятиме удосконаленню процедури судового контролю за законністю діяльності суб'єкта владних повноважень та дозволить забезпечити рівність процесуальних прав усіх учасників судового процесу перед законом і судом.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) за результатами опрацювання положень Законопроекту зазначило,

що підтримує запропоновані у проекті зміни, оскільки чинними наразі приписами КАСУ «для особи-позивача не встановлено права оскаржити апеляційним порядком ухвалу суду про залишення без задоволення заяви, поданої порядком статті 383 Кодексу», чим особа-позивач ставиться «в суттєво гірше процесуальне становище порівняно з відповідачем – суб'єктом владних повноважень, не забезпечуються рівні процесуальні можливості особі-позивачу захистити свої права, свободи, інтереси судовим порядком» (див. абз. 4 пп. 7.5. п. 7 мотивувальної частини Рішення КСУ № 2-р(II)/2023).

Дослідницька служба Верховної Ради України, опрацювавши положення Законопроекту, дійшла висновку, що він відповідає положенням Конституції України (стаття 8, пункти 1, 8 статті 129) та загальним засадам і завданням адміністративного судочинства. Крім того, зазначається, що надання можливості апеляційного оскарження ухвали суду про залишення заяви, поданої у порядку, передбаченому статтею 383 КАСУ, без задоволення, прийтиме рівноправному становищу приватних осіб та суб'єкту владних повноважень під час виконання судових рішень в адміністративних справах, а також ефективному судовому захисту прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб у відносинах з органами публічної адміністрації.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини за результатами опрацювання положень Законопроекту зазначив про його підтримку.

Міністерство юстиції України, проаналізувавши поданий Законопроект, підтримують його прийняття, однак вважають за доцільне висловити деякі зауваження. Так, зазначається, що проектом Закону пропонується внести зміни до частини шостої статті 383 КАС України, передбачивши, що за відсутності обставин протиправності відповідних рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень – відповідача та порушення ним прав, свобод, інтересів особи – позивача суд постановляє ухвалу про залишення заяви без задоволення, яку може бути оскаржено відповідно до статті 294 цього Кодексу. Водночас пропонується доповнити частину першу статті 294 КАС України пунктом 28, яким встановити, що окремо від рішення суду можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали суду першої інстанції щодо залишення без задоволення заяви, поданої у порядку, визначеному статтею 383 цього Кодексу. На переконання Міністерства юстиції України, з метою уникнення зайвого дублювання норм доцільно із запропонованих Законопроектом змін до статті 383 КАС України виключити знак, слова та цифри «, яку може бути оскаржено відповідно до статті 294 цього Кодексу».

Положеннями Конституції України передбачено, що питання строку та судочинства визначаються виключно законами України (пункт 14 частини першої статті 92).

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

З метою дотримання правил нормотворчості та забезпечення чіткості формулювання положень Законопроекту члени Комітету пропонують викласти його в такій редакції:

«Про внесення змін до статей 294 та 383 Кодексу адміністративного
судочинства України щодо забезпечення права на оскарження
судового рішення

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Кодексу адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436) такі зміни:

1) частину першу статті 294 доповнити пунктом 28 такого змісту:

«28) залишення без задоволення заяви, поданої у порядку, встановленому статтею 383 цього Кодексу»;

2) частину шосту статті 383 викласти у такій редакції:

«6. За відсутності обставин протиправності відповідних рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень-відповідача та порушення ним прав, свобод, інтересів особи-позивача, суд постановляє ухвалу про залишення заяви без задоволення, яка може бути оскаржена в порядку, встановленому статтею 294 цього Кодексу. За наявності підстав для задоволення заяви суд постановляє ухвалу в порядку, передбаченому статтею 249 цього Кодексу».

2. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування».

Обговоривши Законопроект, відповідно до статей 93, 111 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо забезпечення рівності процесуальних прав усіх учасників судового процесу перед законом і судом (реєстр. № 9197 від 10 квітня 2023 року), поданий народними депутатами України Дирдіним М.Є. та іншими народними депутатами України, і за результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу і в цілому в редакції, запропонованій Комітетом, а також у разі прийняття законопроекту як Закону доручити Комітету разом з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України здійснити редакційне та техніко-юридичне доопрацювання його тексту.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити голову підкомітету з питань політичної реформи та конституційного права Дирдіна М.Є.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

